

การสอบสวนผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

หทัยทิพย์ จุทอง และวาสนา ยกสกุล

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา กรมควบคุมโรค อำเภอเมือง สงขลา 90000

บทคัดย่อ ได้ดำเนินการสอบสวนโรค เพื่อหาสาเหตุการเกิดโรค และดำเนินมาตรการควบคุมป้องกันโรคในกลุ่มผู้สัมผัส และกลุ่มเสี่ยง หลังจากได้รับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ว่ามีผู้เสียชีวิตสงสัยเป็นโรคพิษสุนัขบ้า 1 ราย เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 โดยสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิด เก็บตัวอย่างปมรากผม และน้ำไขสันหลังของผู้เสียชีวิต เพื่อตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการสอบสวนโรคพบว่าผู้เสียชีวิตเป็นเพศชายถูกลูกสุนัขจรจัดกัดบริเวณน่องด้านซ้ายและข้อมือที่แขนด้านซ้าย เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2560 แต่ไม่ได้ไปพบแพทย์ ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ต่อมา มีไข้ อ่อนเพลีย จากนั้นวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 ไม่อยากกลืนและอาเจียน และได้รับยาแก้ปวดเมื่อย เริ่มมีอาการพูดไม่ชัด แต่ไม่มีปัญหาเรื่องกลืนลำบาก และวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 ผู้ป่วยมีอาการพูดลิ้นคับปาก พูดจาสับสน กลืนอาหาร กลืนน้ำลำบาก หนาวสั่น หายใจเหนื่อยหอบ และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561 จากการตรวจหาเชื้อพิษสุนัขบ้า ด้วยวิธี PCR พบเชื้อพิษสุนัขบ้าในปมรากผม และได้ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่ผู้สัมผัสรวม 14 ราย รวมทั้งสร้างความเข้าใจและสื่อสารความเสี่ยงแก่ประชาชนในพื้นที่

คำสำคัญ : โรคพิษสุนัขบ้า, การสอบสวนโรค

Corresponding author E-mail: jhatai@yahoo.com

Received: 12 June 2019

Revised: 5 November 2019

Accepted: 2 December 2019

บทนำ

โรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเมื่อแสดงอาการจะเสียชีวิตทุกรายโดยไม่มีวิธีการรักษา จากการประมาณการขององค์การอนามัยโลก (WHO) พบว่าในแต่ละปีมีผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าประมาณ 55,000 คน จาก 150 ประเทศทั่วโลก ส่วนใหญ่พบในทวีปแอฟริกาและเอเชีย ในทวีปเอเชียมีผู้เสียชีวิต 31,000 คน และพบผู้ป่วยมากที่สุดในประเทศอินเดีย⁽¹⁾ โรคพิษสุนัขบ้าติดต่อโดยการสัมผัสกับน้ำลายเมื่อถูกสัตว์ที่มีเชื้อกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผลรอยถลอก หรือรอยขีดข่วนบาดแผล หรือเลียถูกบริเวณเยื่อตา หรือปาก นอกจากนี้การชำแหละซากสัตว์หรือรับประทานผลิตภัณฑ์ดิบจากสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าก็สามารถติดโรคได้

เชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้าพบได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิด เช่น สุนัข แมว ค่างควาว วัว ลิง ชะนี กระรอก กระต่าย รวมถึงหนู เป็นต้น แต่พบว่าสุนัขและแมวเป็นสัตว์ที่นำโรคพิษสุนัขบ้าสู่คนได้มากที่สุด แม้ว่ารายงานจากสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2556 พบว่าสัตว์ที่ตรวจยืนยันพบเชื้อพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่ไม่เคยได้ฉีด หรือไม่ทราบประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า แต่ร้อยละ 9.2 ของสัตว์ที่ยืนยันเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีประวัติการได้รับเคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาก่อน⁽²⁾

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าของคน ปี พ.ศ. 2560⁽³⁾ พบผู้ป่วย 11 ราย จาก 8 จังหวัด อัตราป่วย 0.02 ต่อแสนประชากร เสียชีวิต 11 ราย อัตราตาย 0.02 ต่อแสนประชากร สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1: 0.57 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 45-54 ปี (ร้อยละ 27.27) เป็นสัญชาติไทยร้อยละ 81.8 สัญชาติลาวร้อยละ 18.2 ประกอบอาชีพเกษตรร้อยละ 45.5 รับจ้างร้อยละ 27.3 และนักเรียนร้อยละ 18.2 จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ฉะเชิงเทรา 0.43 ต่อแสนประชากร น่าน 0.21 ต่อแสนประชากร ชลบุรี 0.14 ต่อแสนประชากร เชียงราย 0.08 ต่อแสนประชากร และสมุทรปราการ 0.08 ต่อแสนประชากร ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคกลาง 0.03 ต่อแสนประชากร ภาคเหนือ 0.02 ต่อแสนประชากร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 0.01 ต่อแสนประชากร และภาคใต้ไม่มีผู้เสียชีวิต

สำหรับเขตสุขภาพที่ 12 สงขลา ปี พ.ศ. 2560 ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า แต่เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 เวลาประมาณ 15.00 น. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา ได้รับแจ้งทางข้อความจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาว่ามีผู้ป่วยตรวจพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 1 ราย เป็นเพศชาย อายุ 50 ปี อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จึงได้ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหาดใหญ่ ออกสอบสวนโรคเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 เพื่อยืนยันการวินิจฉัยและการระบาดของโรค ศึกษาลักษณะทางระบาดวิทยา ศึกษาลักษณะของปัจจัย หรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรค รวมถึงกำหนดมาตรการในการดูแลรักษาป้องกันที่เหมาะสม

วัสดุและวิธีการ

การค้นหาผู้ป่วยและผู้สัมผัสโรคเพิ่มเติมในหมู่บ้าน

ทำการสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดผู้ป่วย ได้แก่ ภรรยา และลูก ด้วยแบบสอบสวนเฉพาะรายร่วมกับประวัติการรักษาตัวของผู้ป่วยจากโรงพยาบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้แนวทางในการสอบสวนโรคดังนี้

ผู้ป่วยสงสัย⁽⁴⁾ คือ ผู้ที่มีอาการไข้ หายใจไม่ออก กลืนอาหารลำบาก ร่วมกับอาการอื่น ๆ อย่างน้อยหนึ่งอาการ ได้แก่ อาการกลืนน้ำ กลืนลม กลืนแสงแดด อัมพาตของแขนและขา และมีประวัติคลุกคลีหรือถูกสุนัขกัดหรือข่วนระหว่างวันที่ 2 ธันวาคม 2560 ถึงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งอาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผู้ป่วยยืนยัน คือ ผู้ป่วยสงสัยและมีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อพิษสุนัขบ้า

ผู้สัมผัส คือ ผู้ที่มีประวัติคลุกคลีใกล้ชิดหรือสัมผัสสิ่งคัดหลั่งจากผู้ป่วย ระหว่างวันที่ 2 ธันวาคม 2560 ถึงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561

การศึกษาสิ่งแวดล้อมและแหล่งรังโรค

สำรวจและสังเกตสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านจุดเกิดโรค เพื่อค้นหาประชากรและแหล่งอาศัยของสุนัขจรจัด จำนวนสุนัข และแมว ในตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สภาพแวดล้อมบ้านผู้ป่วย

การตรวจวิเคราะห์เชื้อพิษสุนัขบ้าทางห้องปฏิบัติการ

เก็บปมรากผมและน้ำไขสันหลังของผู้เสียชีวิต เพื่อตรวจหาเชื้อพิษสุนัขบ้าโดยห้องปฏิบัติการสังกัด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

การวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุการเกิดโรค และดำเนินการมาตรการควบคุมป้องกันโรค

ทำการรวบรวมผลจากการสอบสวนโรคและข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรค (รง. 506) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ และจัดมาตรการควบคุมป้องกันโรค

ผล

การสอบสวนโรค

จากประวัติการเจ็บป่วยและการรักษาพบผู้ป่วยเป็นเพศชายอายุ 50 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ ปฏิเสธการมีโรคประจำตัว ประกอบอาชีพค้าขาย อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2560 ผู้ป่วยถูกลูกสุนัขจรจัดกัดบริเวณน่องด้านซ้ายและข้อมือที่แขนด้านซ้าย ได้ล้างแผลด้วยสบู่และทาแอลกอฮอล์ เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2561 มีไข้ อ่อนเพลีย หนาวสั่น กลัวน้ำ นอนหลับไม่สนิท วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2561 รับการรักษาที่คลินิก แพทย์ฉีดยาแก้ปวดเมื่อย วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ยังคงมีไข้ อ่อนเพลียไม่มีแรง เริ่มพูดไม่ชัด กินน้ำไม่ได้ ลิ้นแข็ง กลัวน้ำ นอนกัดฟัน มีน้ำลายไหลออก วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561 ภรรยาพาผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 ผู้ป่วยมีอาการพูดลิ้นคับปาก พูดจาสับสน และเอะอะโวยวายเป็นช่วง ๆ กลืนอาหาร กลืนน้ำลำบาก ผู้ป่วยมีอาการหนาวสั่น หายใจเหนื่อยหอบ แพทย์ให้การรักษาโดยให้ Ceftriaxone 2 gm เข้าทางเส้นเลือดทุก 12 ชั่วโมง วันที่ 9-10 กุมภาพันธ์ 2561 ผู้ป่วยหายใจเหนื่อยหอบเล็กน้อย กระวนกระวาย พูดเพ้อ ไม่นอน และแพทย์ได้เก็บปมรากผม และน้ำไขสันหลัง ส่งตรวจหาเชื้อพิษสุนัขบ้าที่ห้องปฏิบัติการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561 ผู้ป่วยเสียชีวิต โดยผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อพิษสุนัขบ้าในปมรากผม

การค้นหาแหล่งรังโรคและผู้สัมผัสโรคร่วม

พบว่าบ้านผู้ป่วยเลี้ยงสุนัขพันธุ์ไทยเพคเมีย 2 ตัว ไม่ทราบประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ขณะทำการสอบสวนโรค สุนัขทั้ง 2 อาการปกติ สำหรับสุนัขที่กัดผู้ป่วย เป็นลูกสุนัขจรจัดไม่ทราบเพศและอายุ เป็นสุนัขจรจัดที่มากับฝูงสุนัขจรจัดในชุมชนเวลากลางคืน มีประมาณมากกว่า 10 ตัว และไม่เห็นฝูงสุนัขดังกล่าว ขณะทำการสอบสวนโรค

ผู้สัมผัสโรคจากผู้ป่วย พบผู้สัมผัสโรคจากผู้ป่วยรวม 14 ราย ได้แก่ ผู้สัมผัสร่วมบ้าน จำนวน 7 ราย ภรรยาและลูก รวมถึงญาติที่ดูแลผู้ป่วย จำนวน 5 ราย บุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 2 ราย ทั้งนี้ผู้สัมผัสผู้ป่วยทุกรายได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าชนิด PCECV (Post exposure prophylaxis)⁽⁵⁾

ข้อมูลสุนัขและแมว

จากข้อมูลปี 2560 ของเทศบาลคอหงส์ มีสุนัขและแมวขึ้นทะเบียนจำนวน 2,227 ตัว และได้รับวัคซีนทั้งหมด และมีการฉีดวัคซีนให้สุนัขจรจัดจำนวน 544 ตัว แต่ไม่มีฐานข้อมูลจำนวนสุนัขจรจัด

สภาพบ้านผู้เสียชีวิต

บ้านตั้งอยู่ในชุมชนเมือง ที่เป็นเขตรอยต่อระหว่างเทศบาลคอหงส์และเทศบาลบ้านพรุ ลักษณะเป็นบ้านชั้นเดียว มีบริเวณบ้านไม่มีรั้วกั้น โดยบริเวณหน้าบ้านเปิดเป็นร้านล้างอัดฉีดรถ มีผู้พักอาศัยร่วมบ้านจำนวน 5 คน ผู้เสียชีวิต ประกอบอาชีพรับจ้างล้างอัดฉีดรถ

ข้อมูลระบาดวิทยา

จากการศึกษาข้อมูล ร. 506 ของกลุ่มระบาดวิทยาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2560 ไม่มีรายงานผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

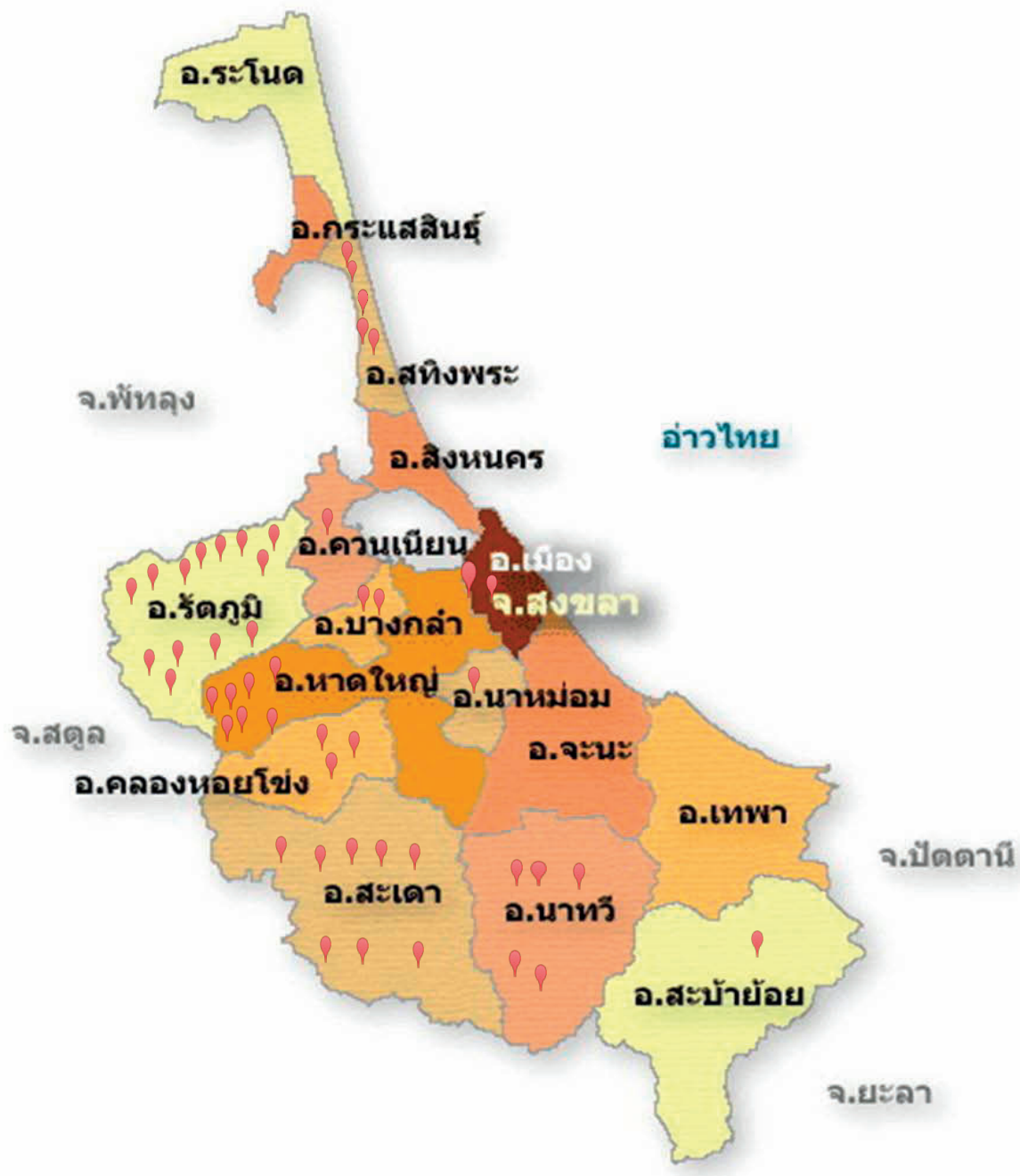
ข้อมูลการส่งหัตถ์

ผลการตรวจวินิจฉัยหัตถ์เพื่อหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2560 ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา⁽⁶⁾ พบสุนัขที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้ามากที่สุดที่อำเภอรัตนภูมิ จำนวน 13 ตัวอย่าง รองลงมา คือ อำเภอสะเดา 8 ตัวอย่าง และอำเภอหาดใหญ่ 7 ตัวอย่าง (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลการส่งหัตถ์ตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2560⁽⁶⁾

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนหัตถ์ที่พบผลบวก (ตัว)
สงขลา	นาหม่อม	1
	หาดใหญ่	7
	คลองหอยโข่ง	3
	สทิงพระ	5
	สะเดา	8
	เมืองสงขลา	2
	บางกล่ำ	2
	รัตภูมิ	13
	สะบ้าย้อย	1
รวม		42

จุดที่พบเชื้อพิษสุนัขบ้า

ภาพที่ 1 จำนวนหัวสัตว์ที่พบเชื้อพิษสุนัขบ้า จุดที่พบเชื้อพิษสุนัขบ้า จำแนกรายอำเภอ จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2560

การดำเนินการป้องกันและควบคุมโรค

เมื่อผลยืนยันผู้เสียชีวิตเกิดจากโรคพิษสุนัขบ้า สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา ได้ดำเนินการค้นหาผู้สัมผัส เพื่อให้ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทุกราย และทำการสอบสวนโรคตามผู้ป่วยรายอื่น ขณะที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์บ้านผู้เสียชีวิตและในรัศมี 5 กิโลเมตรรอบบ้านผู้เสียชีวิตจำนวน 1,645 ตัว รวมทั้งเทศบาลคอหงส์ได้ร่วมกับมูลนิธิชอยด็อกทำหมันสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลคอหงส์จำนวน 544 ตัว นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในคนและสัตว์ และสำนักปศุสัตว์ประกาศให้อำเภอลาดใหญ่เป็นเขตโรคระบาดพิษสุนัขบ้า

จากการมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการให้ความรู้ สื่อสารความเสี่ยง และเปิดช่องทางแจ้งเตือนภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันการเกิดโรค เช่น การนำสุนัขหรือแมวไปฉีดวัคซีน การจัดการสุนัขจรจัด เป็นต้น รวมทั้งยังได้จัดประชุมถอดบทเรียนการเสียชีวิตโรคพิษสุนัขบ้า เทศบาลคอหงส์ เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้ให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

วิจารณ์

สาเหตุการระบาดครั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากประชาชนขาดความตระหนักหรือความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เมื่อโดนสุนัขหรือแมวกัดไม่ไปรับการรักษา ณ สถานพยาบาล และไม่มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัขและแมวที่ตนเลี้ยง รวมถึงช่องทางการแจ้งเหตุระหว่างชุมชนและหน่วยงานของรัฐที่ยังมีอย่างจำกัด การสอบสวนโรคในครั้งนี้จึงไม่สามารถค้นหาแหล่งรังโรค หรือตรวจพิสูจน์สุนัขตัวที่กัดผู้ป่วยมีเชื้อพิษสุนัขบ้าหรือไม่ เนื่องจากวันที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการสอบสวนโรคห่างจากวันที่ผู้เสียชีวิตถูกสุนัขกัดประมาณ 2 เดือนครึ่ง จากการสอบสวนสาเหตุที่มีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าครั้งนี้ ทำให้เห็นปัญหาและข้อสังเกตที่ควรได้นำมารายงานและถ่ายทอดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ได้ร่วมกันวิเคราะห์และนำมาวางมาตรการในระยะเร่งด่วน และในระยะยาวเพื่อยุติหรือลดอัตราการเสียชีวิตของประชาชนจากโรคพิษสุนัขบ้าต่อไปโดยเฉพาะการสื่อสารให้ความรู้กับประชาชนถึงภัยอันตรายถึงเสียชีวิตเมื่อถูกสุนัขที่เลี้ยงหรือสุนัขจรจัดกัด ต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้ปลอดภัย โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในจังหวัดสงขลา จำเป็นต้องมีความรู้ด้านเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชน ในระยะยาวจังหวัดต้องสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข เทศบาลเมือง สำนักงานปศุสัตว์ เพื่อเร่งรัดดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัขจรจัดให้ครบ วางแผนควบคุมจำนวนสุนัขจรจัด และมีระบบการแจ้งเตือนภัยโดยหน่วยงานของรัฐที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การสอบสวนโรคในครั้งนี้ยืนยันว่ามีการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ที่อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีผู้ป่วย 1 ราย อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 5 ตำบลคอหงส์ อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้ป่วยโดนลูกสุนัขจรจัดกัดวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2560 บริเวณน่องด้านซ้ายและข้อมือที่แขนด้านซ้าย ได้ล้างแผลด้วยสบู่และทาแอลกอฮอล์ และไม่ได้ไปพบแพทย์ จึงไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เริ่มป่วยวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2561 มีไข้ อ่อนเพลีย หนาวสั่น กล้ามเนื้ออ่อนแรง อากาารรุนแรงขึ้นนับจากวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2561 เข้ารับการรักษาโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง ผู้ป่วยมีอาการพูดลิ้นคับปาก พูดจาสับสนและอะละเวียวยายเป็นช่วง ๆ กลืนอาหาร กลืนน้ำลำบาก ผู้ป่วยมีอาการหนาวสั่น หายใจเหนื่อยหอบ จนกระทั่งในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ผู้ป่วยได้เสียชีวิตในระหว่างรักษาตัวที่โรงพยาบาล ที่สำคัญผู้ป่วยรายนี้มีระยะฟักตัวของโรคนานราว 2 เดือนครึ่ง รวมระยะเวลาที่มีอาการป่วยจนกระทั่งเสียชีวิตเป็นเวลา 9 วัน ผลการเก็บตัวอย่างทางห้องปฏิบัติการตรวจพบเชื้อพิษสุนัขบ้าในปมรากผม ผู้สัมผัสทั้งหมดได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าชนิด PCECV ตามมาตรฐาน Post-exposure prophylaxis

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ดร.นพ. สุวิธ ธรรมปาโล ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา ทีม SRRT สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ทีม SRRT สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองคอหงส์ ภรรยาและลูกของผู้ป่วย และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลาและปศุสัตว์อำเภอหาดใหญ่ ที่ให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการดำเนินการสอบสวนโรคในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Center for Disease Control and Prevention (CDC). Rabies around the world. [online]. 2008; [cited 2017 Apr 25]; [1 screen]. Available from: URL: <https://www.cdc.gov/rabies/location/world/index.html>.
2. ดวงพร ตุงศ์สมบูรณ์, วันทปรียา พงษ์สามารถ. ความรู้โรคพิษสุนัขบ้าสำหรับประชาชน. [ออนไลน์]. 2560; [สืบค้น 28 มี.ค. 2560]; [3 หน้า]. เข้าถึงได้ที่: URL: <http://www.pidst.or.th/A740.html>.
3. สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค. สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้า. [ออนไลน์]. 2560; [สืบค้น 28 มี.ค. 2560]; [1 หน้า]. เข้าถึงได้ที่: URL: http://www.boe.moph.go.th/boedb/surdata/506wk/y60/d42_5360.pdf.
4. สุริยะ คูหะรัตน์, บรรณาธิการ. นิยามโรคติดต่อเชื้อประเทศไทย; นนทบุรี: สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2546.
5. อภิรมย์ พงษ์หัตถ์, บรรณาธิการ. แนวทางเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้าฉบับปรับปรุงปี 2555. นนทบุรี: สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2555.
6. ระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า. รายงานผลบวกโรคพิษสุนัขบ้า. [ออนไลน์]. 2560; [สืบค้น 28 มี.ค. 2560]; [1 หน้า]. เข้าถึงได้ที่: URL: <http://www.thairabies.net/trn/home/detailreport>.

An Investigation on Rabies Death at Khohong Subdistrict, Hadyai, Songkhla

Hataitip Juthong and Wasana yoksakool

Office of Disease Prevention and Control 12 Songkhla, Department of Disease Control, Amphoe Mueang 90000, Thailand

Abstract We reported an investigation on a dead case that was notified by Public Health Office, Songkhla province on February 19, 2018 in order to determine a course of death and to implement a control measure for high risk groups. Contact persons were interviewed. Hair follicles and cerebrospinal fluid of the dead were collected for laboratory diagnosis. Our investigation revealed that the dead case was male who was bitten by stray puppies on the left calf and scratched on the left arm on December 2, 2017. No medication and rabies vaccination were received. Fever and fatigue were then developed. Hydrophobia was reported and painkillers were given on February 5, 2018. Abnormal speech without problems of swallowing was developed. On 8 February 2018, significant abnormal speech, confusion, difficulty on swallowing, chill and dyspnea were shown. He was reported death on February 11, 2018. In addition, using PCR technic, the hair follicles were found positive for rabies. Furthermore, 14 contact persons had been administered with rabies vaccines. Risk communication on rabies within communities was also conducted as a mean of prevention and control.

Keywords: Rabies, Disease Investigation